

Spitsmuizen tussen de huizen

Zo nu en dan vind ik in de bebouwde kom van Pijnacker een dode spitsmuis. Deze kleine zoogdierjes met hun spitse snuitjes en kleine oogjes worden vaak door katten gevangen en niet opgegeten omdat ze een sterke muskusgeur verspreiden. Soms zijn ze puntgaaf en is de doodsoorzaak onduidelijk. Spitsmuizen zijn echter stressgevoelig en ze schijnen ook aan een hartstilstand te kunnen overlijden. Doorgaans worden ze niet oud, de maximale levensduur bedraagt hooguit twee tot drie jaar.

Er is mij verteld dat je in Pijnacker twee soorten spitsmuizen in de bebouwde kom kunt verwachten, de bosspitsmuis en de huisspitsmuis. Bosspitsmuizen blijken niet alleen in bossen te leven, zoals de naam doet vermoeden, maar ook in tuinen als er tenminste een dichte, bodembedekkende vegetatie aanwezig is. Bosspitsmuizen hebben een donkerbruine rug en een grijswit buikje. De oren zijn klein en grotendeels in de vacht verborgen. Tot op heden heb ik nog geen bosspitsmuis in de bebouwde kom gevonden. Mijn eigen vondsten (een stuk of vijf) waren allemaal huisspitsmuizen.

Huisspitsmuizen worden 's winters wel in huizen aangetroffen, maar ze zijn vaker in tuinen te vinden. Huisspitsmuizen hebben een grijsbruine rug en een iets lichter gekleurd buikje. De oren zijn niet zo groot, maar duidelijk te zien. De huisspitsmuis is in Nederland vooral te vinden in drogere terreinen. In Zuid-Holland verschenen ze pas omstreeks 1970 en het lijkt erop dat ze profiteren van de toenemende verstedelijking en het vele zand dat daarbij wordt aangevoerd.

Spitsmuizen zijn insecteneters, die dagelijks hun eigen lichaamsgewicht (circa 10 gram) aan voedsel naar binnen werken. Ze zijn meer verwant aan mollen en egels dan aan andere muizensoorten zoals de huismuis of de veldmuis. Het gebit van spitsmuizen bestaat uit een rij scherpe tandjes. Op basis van de kleur van de tanden worden de spitsmuizen onderverdeeld in roodtandspitsmuizen en wittandspitsmuizen. De bosspitsmuis behoort tot de eerste groep, de huisspitsmuis tot de tweede.

De kleur van de tanden is bij dode spitsmuizen eenvoudig te zien. Levende spitsmuizen laten zich heel wat minder gemakkelijk bekijken. Ze verraden hun aanwezigheid vooral door de geur die ze verspreiden, de voedselresten en keutels die ze achterlaten of de geluiden die ze maken. Bij gewone bezigheden maken spitsmuizen zachte kwetterende geluiden, maar ze kunnen ook luid en schril piepen bij opwinding. Voor hun gezondheid is het echter beter als de kleine druktemakers zich niet teveel opwinden.

Caroline Elfferich, juni 2007